

Anonymizované znenie

Preklad

C-645/20 – 1

Vec C-645/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

1. december 2020

Vnútroštátny súd:

Cour de cassation

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

18. november 2020

Navrhovatelia:

V A

Z A

Odporkyňa:

TP

[omissis]

ROZSUDOK COUR DE CASSATION (Kasačný súd, Francúzsko), PRVÝ
OBČIANSKOPRÁVNÝ SENÁT,

Z 18. NOVEMBRA 2020

1°/ VA [omissis] [osobné údaje]

2°/ ZA [omissis] [osobné údaje]

podali kasačný opravný prostriedok sp. zn. Y 19-15.438 proti rozsudku, ktorý 21. februára 2019 vydal cour d'appel de Versailles (Odvolací súd Versailles) (14. senát), v spore medzi nimi a TP [omissis] [osobné údaje], odporkyni v konaní o kasačnom opravnom prostriedku.

Navrhovatelia na podporu svojho kasačného opravného prostriedku uvádzajú jediný kasačný dôvod pripojený k tomuto rozsudku.

[omissis]

[úvahy týkajúce sa konania a rozhodovacieho zloženia]

Skutkový stav a konanie

- 1 Podľa napadnutého rozsudku [omissis], XA, francúzsky štátny príslušník, zomrel vo Francúzsku [omissis], a ako svojich dedičov zanechal svoju manželku, TP, a svoje tri deti pochádzajúce z prvého manželstva, YA, ZA a VA (procesní spoločníci A).
- 2 Procesní spoločníci A podali proti TP návrh na ustanovenie správcu dedičstva predsedovi tribunal de grande instance (súd prvého stupňa) rozhodujúcemu vo forme predbežného opatrenia, pričom sa odvolávali na právomoc francúzskych súdov na základe článku 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve a tvrdili, že XA mal v deň svojej smrti obvyklý pobyt vo Francúzsku.
- 3 Po smrti YA [omissis] jeho brat a sestra uviedli, že konajú aj ako jeho právni nástupcovia.

Preskúmanie kasačného dôvodu

O prvých troch častiach kasačného dôvodu pripojeného nižšie

- 4 Podľa článku 1014 odseku 2 Občianskeho súdneho poriadku netreba o týchto výhradách, ktoré zjavne nemôžu mať za následok zrušenie rozsudku, rozhodnúť osobitne odôvodneným rozhodnutím.

O štvrtej časti kasačného dôvodu

Formulácia kasačného dôvodu

- 5 Procesní spoločníci A vytýkajú rozsudku, že v ňom bolo rozhodnuté, že francúzske súdy nemajú právomoc konať vo veci celého dedičstva po XA a rozhodnúť o návrhu na ustanovenie správcu dedičstva, hoci „ak nemal zosnulý v čase smrti obvyklý pobyt v členskom štáte, majú napriek tomu subsidiárne právomoc konať vo veci celého dedičstva súdy členského štátu, v ktorom sa nachádza majetok, ktorý je predmetom dedičstva, ak mal zosnulý v čase smrti štátnu príslušnosť tohto členského štátu; hoci tieto ustanovenia vyplývajúce z nariadenia č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve, sú kogentné a súd ich musí uplatniť *ex officio*; hoci v prejednávanej veci nie je sporné, že XA bol francúzskym štátnym príslušníkom a mal majetok nachádzajúci sa vo Francúzsku, takže cour d'appel (odvolací súd) mal overiť svoju subsidiárnu právomoc, a keď tak cour d'appel (odvolací súd) neurobil, porušil článok 10 nariadenia č. 650/2012 zo 4. júla 2012.“

Odpoveď Kasačného súdu

- 6 Podľa článku 10 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve, ktorého nie je Spojené kráľovstvo zmluvnou stranou, platí, že ak nemal zosnulý v čase smrti obvyklý pobyt v členskom štáte, majú napriek tomu právomoc konať vo veci celého dedičstva súdy členského štátu, v ktorom sa nachádza majetok, ktorý je predmetom dedičstva, ak mal zosnulý v čase smrti štátnu príslušnosť tohto členského štátu.
- 7 Procesní spoločníci A sa na toto ustanovenie neodvolali na cour d'appel de Versailles (Odvolací súd Versailles), ktorý po tom, čo sa domnieval, že zosnulý mal obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve, rozhodol, že v súlade s článkom 4 nariadenia francúzsky súd nemal právomoc na konanie o celom dedičstve a na ustanovenie správcu dedičstva.

- 8 Treba teda určiť, či *cour d'appel* (odvolací súd), ktorý konštatoval, že XA bol francúzskym štátnym príslušníkom a mal majetok vo Francúzsku, bol povinný uplatniť *ex off* svoju subsidiárnu právomoc uvedenú v článku 10 nariadenia.
- 9 Hoci článok 15 nariadenia stanovuje, že ak sa začalo konanie na súde členského štátu v dedičskej veci, v ktorej nemá podľa tohto nariadenia právomoc konať, súd bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc, nespresňuje, či tomuto súdu prináleží vopred overiť, či nie sú splnené podmienky nielen jeho hlavnej právomoci (článok 4), ale aj subsidiárnej právomoci (články 10 a 11). Nariadenie nespresňuje, či má subsidiárna právomoc fakultatívnu povahu.
- 10 V prospech povinnosti súdu preskúmať *ex off* svoju právomoc na základe článku 10 v prípade, keď zosnulý nemal v čase smrti obvyklý pobyt v členskom štáte, treba uviesť, že nariadenie (EÚ) č. 650/2012 zavádza globálny systém, ktorý rieši všetky medzinárodné konflikty právomocí vyplývajúce zo sporov, o ktorých rozhodujú sudy členských štátov v dedičských veciach a nahrádza teda všetky riešenia, ktoré členské štáty uplatňovali až dovtedy. Zavádza systém riešenia konfliktov právomoci, ktorý sudy členských štátov musia uplatňovať *ex off*, keď spor patrí do hmotnoprávnej oblasti, na ktorú sa vzťahujú jeho ustanovenia. Cieľom subsidiárnej právomoci upravenej v článku 10 nariadenia je stanoviť kritériá právomoci, ktoré sa uplatňujú v prípade, keď žiaden súd členského štátu nemá právomoc podľa hlavného pravidla uvedeného v článku 4. Nebolo by preto logické, aby sudy po tom, čo *ex off* konštatovali uplatňovanie nariadenia na riešenie konfliktu právomoci, mohli vylúčiť svoju právomoc v prospech tretieho štátu iba na základe článku 4 bez predchádzajúceho overenia svojej subsidiárnej právomoci na základe článku 10. Bolo by naopak rozumnejšie, aby v prípade, keď žiaden iný členský štát nemá právomoc, boli konajúce sudy povinné overiť všetky možné kritériá právomoci, a to aj bez návrhu. Nebolo by tak treba rozlišovať povinnosť súdov preskúmať *ex off*, či majú právomoc v závislosti od toho, či táto právomoc vyplýva z článku 4 alebo z článku 10.
- 11 Pravidlo obsiahnuté v článku 10, ktoré nariadenie ponúka ako subsidiárne, má však za následok výnimku zo zásady jednoty súdnej a legislatívnej právomoci, ktorá je základom nariadenia, ktorého odôvodnenie 23 zdôrazňuje potrebu „zabezpečiť riadny výkon spravodlivosti v Únii a existenciu kolízneho kritéria založeného na skutočnej väzbe medzi dedičskou vecou a členským štátom, v ktorom sa vykonáva právomoc“, pretože keď súd štátu, v ktorom zosnulý nemal svoje obvyklé bydlisko, uzná svoju právomoc na základe článku 10, bude napriek tomu musieť uplatniť právo štátu obvyklého bydliska, okrem prípadu, ak zo všetkých okolností veci vyplynie, že v čase svojej smrti mal zosnulý preukázateľne užšie väzby na iný štát (článok 21 nariadenia) alebo si výslovne zvolil právo iného štátu (článok 22). Zdá sa preto ťažké pripustiť, že sudy musia povinne prihliadať na pravidlo právomoci označenej ako subsidiárna, ktoré je výnimkou zo všeobecných zásad, ktoré sú základom nariadenia, aj keď sa ho účastníci konania nedovolávajú. Okrem toho, hoci nariadenie v článku 15 výslovne upravuje povinnosť súdu, ktorý nemá právomoc, konštatovať aj bez návrhu nedostatok svojej právomoci, neupravuje žiadne porovnateľné ustanovenie

v prípade, ak je právomoc daná. Nič v nariadení neumožňuje domnievať sa, že súd členského štátu rozhodujúci na základe článku 4 musí preskúmať *ex officio*, či má právomoc podľa iného pravidla, najmä článku 10, ktorý upravuje iba subsidiárnu právomoc. Túto asymetriu možno vysvetliť tým, že cieľom pravidla obsiahnutého v článku 15 je zjednodušiť uznávanie a výkon rozhodnutí prijatým súdom, ktorý uznal svoju právomoc a zabrániť tomu, aby potom mohlo byť v inom členskom štáte namietané, že v skutočnosti právomoc nemal. Napokon pravidlá o dedení patria v zmysle nariadenia medzi práva, ktorými možno voľne disponovať, pretože tento nástroj povoľuje účastníkom, aby sa dohodli na právomoci dohodou o voľbe súdu (článok 5) a zachováva možnosť súdu vyhlásiť, že má právomoc iba na základe účasti účastníkov konania (článok 9). Bolo by teda nelogické, aby bol súd povinný prihliadať na subsidiárne kritérium právomoci, ktoré účastníci konania nemali v úmysle uplatniť.

- 12 Existuje dôvodná pochybnosť o odpovedi, ktorú možno dať na túto otázku, ktorá je rozhodujúca pre riešenie sporu, v ktorom musí Kasačný súd rozhodnúť.
- 13 Z toho vyplýva, že túto otázku treba predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a až do jeho rozhodnutia prerušiť konanie.

Z TÝCHTO DÔVODOV, Kasačný súd :

PREDKLADÁ Súdnemu dvoru Európskej únie na účely odpovede túto otázku:

„Majú sa ustanovenia článku 10 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve, vykladať v tom zmysle, že ak nemal zosnulý v čase smrti obvyklý pobyt v členskom štáte, musí súd členského štátu, v ktorom zosnulý nemal obvyklý pobyt, ale ktorý konštatuje, že zosnulý mal štátnu príslušnosť tohto štátu a vlastnil v ňom majetok, prihliadať *ex officio* na svoju subsidiárnu právomoc upravenú týmto ustanovením?“;

[omissis]

[úvahy týkajúce sa konania]

[omissis]

Kasačný dôvod, ktorý predložili [omissis] SA a ZA.

[omissis]

[zopakovanie v podstate skutkového odôvodnenia napadnutého rozsudku, podľa ktorého cour d'appel (odvolací súd) rozhodol, že nie je preukázané, že XA sa rozhodol premiestniť svoj obvyklý pobyt do Francúzska a že teda francúzske súdy

preto nemajú právomoc konať o celom dedičstve po XA a rozhodnúť o návrhu na ustanovenie správcu dedičstva]

[*omissis*]

[formulácia prvých troch častí kasačného dôvodu zamietnutých v bode 4 rozsudku vnútroštátneho súdu]

[*omissis*]

[formulácia štvrtej časti kasačného dôvodu, prevzatej medzi úvodzovkami v bode 5 rozsudku vnútroštátneho súdu pod názvom „Formulácia kasačného dôvodu“]

PRACOVNÝ DOKUMENT